

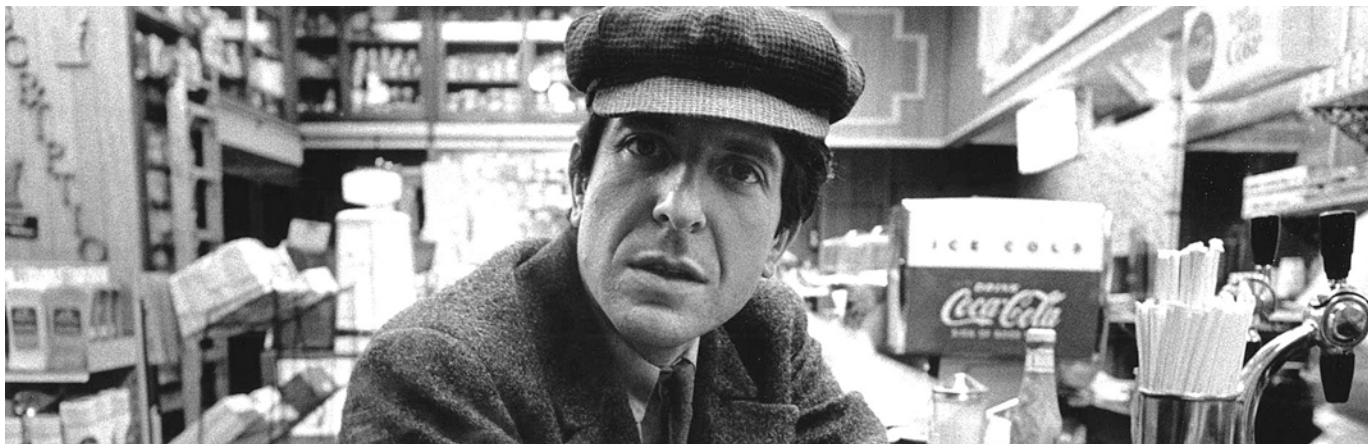
Leonard Cohen: l'adéu amb la feina feta

Ja tenia 82 anys. La maleta per al viatge final anava ben carregada de coneixences i experiències que suren entre els versos dels seus poemes i cançons.

Havia gravat himnes immortals. Havia acumulat una parròquia planetària de seguidors, entre successives generacions. Malgrat la senectut, havia fet possible que milers de persones, fins i tot entre els més joves, pogueren dir que l'havien vist sobre l'escenari. I acabava de publicar un darrer disc, 'You want it darker', de pur comiat, premonitori. No se li podia demanar més. La feina estava feta. Mancava l'adéu definitiu. Dijous passat, moria Leonard Cohen.

Reportatge de Xavier Aliaga

Per una d'aquelles caramboles del destí, el darrer disc de Leonard Cohen (Mont-real, 1934 - Los Angeles, 2016), *You want it darker*, un àlbum que parla de d'amor i comiat, es presentava el mateix dia que s'anunciava el premi Nobel de Literatura per a Bob Dylan. Aquella coincidència gens banal planava per l'ambient en la compareixença davant els periodistes: el nom del canadenc havia estat en diverses ocasions sobre la taula. I, ben mirat, tenia sentit: a més de les lletres de cançons, moltes d'elles memorables, Cohen podia presumir d'una considerable producció estrictament literària, amb una desena de poemaris i un parell de novel·les.

L'any 2011, a més, havia rebut el premi Príncep d'Astúries de les Lletres, un guardó que figura en les prestatgeries d'escriptors com Günter Grass o Paul Auster. Cohen, ensumant perfectament el moment, s'avançà a les possibles preguntes: "Per a mi [el premi a Dylan] és com posar-li una medalla a l'Everest per ser el més alt del món". Fi del debat. Cohen assenyalava Dylan com el més gran autor de cançons.

Sense entrar en debats estèrils, la del canadenc és també una trajectòria seminal i monstruosament rellevant pel que fa a la importància de fixar les lletres com una part indèstria dels temes, cabdal. Les seues cançons, de fet, semblen bascular quasi sempre cap a les històries, que conta amb la lletania remorejada de la seua veu profunda. Potser ha estat, de fet, millor escriptor de cançons que músic. Però l'extraordinària construcció musical de molts dels seus temes, no sols dels clàssics com "Suzanne", "Take your waltz", "I'm your man", "So long Marian-

ne" o la catedralícia, en fons i forma, "Hallelujah", icona de la presència de la religió en el seu cançoner, també formen part de l'imaginari col·lectiu, de la millor producció artística del segle XX.

D'aquella compareixença per presentar el darrer disc, Cohen s'acomiajà amb un desideràtum: "Espere que puguem fer açò una altra vegada. Em propose viure fins als 120 anys". Una declaració que era una manera de refredar i treure importància a una molt comentada frase pronunciada a propòsit d'una entrevista en *The New Yorker*. "Estic preparat per morir", afirmava.

Una serenitat desafiant, tranquil·la, que transmetia la fotografia escollida per a la coberta de *You want it darker*, [vegeu imatge de la dreta] amb el barret, ulleres de sol i una cigarreta a la mà, vici potser recuperat davant l'assumpció d'estar consumint els seus darrers dies. La mateixa convicció sobre la imminència del final mostrada per un altre gegant desaparegut recentment, David Bowie, a qui la vida també li donà l'oportunitat d'acomiaçar-se amb un disc, també de títol tèrbol i premonitori, *Black Star*, per tancar el llegat. Un any, aquest 2016, que passarà a la història de la música.

Un dolor planetari

"Amb profunda tristesa informem que el llegendari poeta, cantautor i artista, Leonard Cohen, ha faltat. Hem perdut un dels visionaris més prolífics i reverenciats de la música". Aquest breu comunicat de la família en la pàgina de Facebook, que

demanava també respecte "a la privacitat durant aquest moment de dolor", era el punt de partida a innumerables reaccions arreu del món, de recordatori dels versos i les cançons, de glossa de la seua trajectòria i transcendència per a celebritats i persones anònimes.

Un esdeveniment de primera magnitud capaç de posar un parèntesi informatiu i d'atenció popular en els dies posteriors al terratrèmol Donald Trump. Un dol que ha tingut reflex en el nostre àmbit, que va freqüentar. Cohen féu mitja dotzena de concerts a Barcelona i també passà per Girona, Palma de Mallorca i

València en la gira del 2009.

I abans d'això, el 2008, escollí el Festival Internacional de Benicàssim per retrobar-se, quinze anys després, amb el *cantautor* Enrique Morente.

El món de la cultura en català també li va retre tribut en el moment del comiat. Així, l'agitador de la cançó d'autor Pere Camps (Barcelona Sants) el

recordava amb uns versos de la cançó "El partisa": "Oh, el vent, el vent està bufant / a través de les tombes / el vent està bufant. / Aviat arribarà la llibertat!". "La quarta, quinta, va a menor, puja a major: El rei perplex compongué l'Al·leluia. Leonard Cohen el gran paraulista", el definia el cantautor Feliu Ventura. I un altre cantautor, Roger Mas, l'acomiajava amb una frase del nou disc, en anglès: "Only one of us was real and that was me ('Sols un de nosaltres era real i tot just era jo)". Dolorosament real com la mort d'un dels més grans. Descanse en pau. •

